

Giorgio Scerbanenco

**LE SPIE  
NON DEVONO AMARE**

Джорджо Щербаненко

# ШПИГУНАМ НЕ ВАРТО КОХАТИ

Детективний роман

Переклад з італійської

*Володимира Яниура*

DISCURSUS

УДК 821.161.2

Щ 61

Обкладинка *Максима Філіпенка*

**Джорджо Щербаненко**

Шпигунам не варто кохати [Текст] : роман / Джорджо Щербаненко. — Брустури : Дискурсус, 2025. — 224 с.

ISBN 978-617-8326-51-7

«Шпигунам не варто кохати» — це неймовірна історія про життя таємних агентів, сповнене пригод і небезпек. Перекладачка-італійка Орнелла Даллас на одній європейській конференції знайомиться з гарним і харизматичним ірландським посадовцем Фальком, який просить її про допомогу з перекладом і майже одразу завойовує серце жінки. Вони закохані й щасливі, збираються одружитися, але іноді чоловік поводитьсь досить дивно, засмучуючи цим наречену. Невже він щось приховує? Чи була їхня зустріч випадковою? Що спіткає Орнеллу й Фалька? Чи зможуть вони захистити своє кохання й одне одного в жорстокому протистоянні з небезпечними людьми й навіть поліцією?

У цій книжці на вас чекають подорожі різними континентами, втечі й переслідування, ризиковані й зухвалі вчинки, кохання й ревності — що може бути кращим поєднанням для захопливого читання?

Усі права застережено. Жодну частину цього видання не слід відтворювати будь-яким способом без письмового дозволу видавництва.

Це видання опубліковано за домовленістю з Літературною агенцією Piergiorgio Nicolazzini.

© 1996 Germana Scerbanenco, Cecilia Scerbanenco

© Дискурсус, видання, 2025

# 1

Дощовий день. Рим має дуже сумний вигляд під дощем. Я йду вже більш як пів години. Мені треба на вокзал Терміні, але я накидаю дивні круги. З п'яцца Венеція вийшла на п'яцца Колонна, де під галереєю стояли підлітки. Вони засвистіли, коли я їх минала, котрийсь із них крикнув: «Тримайте мене, бо кинуся», тоді затягли й інші: «Увечері я кинуся, увечері я кинуся, я кинуся з тобою<sup>1</sup>».

Оббігаю галерею під дощем. За інших обставин ця пригода видалася б мені смішною, але не сьогодні, коли йдеться про життя Фалька. Звичайно, Фальк не справжнє його ім'я, шпигуни не мають імені.

Дещо вповільнюю ходу лише тоді, коли хлопчачі крики стають далекими й стихають. Рим майже безлюдний цієї недільної днини: незважаючи на дощ, багато хто виїхав — дехто навіть на море — або заховався за дверима якоїсь замиської остерії<sup>2</sup>. За мною стежать, я це дуже добре знаю. Не бачу переслідувачів, хоч їх має бути чимало, бо я цінна здобич. Проте вони не зупинять мене, не затримають, доки сама не схиблю.

Я не можу помилитися, бо тоді мені не вдасться врятувати Фалька. Заходжу в тунель і на якусь хвилину

---

<sup>1</sup> Фраза із популярної пісні «Stasera mi butto» («Сьогодні ввечері я кинуся») авторства Бруно Канфори і Антоніо Амуррі, вперше виконана співаком і актором Рокі Робертсом.

<sup>2</sup> Різновид італійських закладів громадського харчування, де подають переважно вино. (Прим. ред.)

маю захисток від дощу. Я тут єдина пішохідка. Повз проїжджають машини й один трамвай. Із собою маю швейцарські франки на два мільйони лір: мені треба передати їх Фалькові, щоб він зміг утекти. Паспорт та інші документи я вже переправила пів місяця тому, але без грошей рушитись не можна. Я повинна за будь-яку ціну віддати їх йому вже сьогодні.

Прямую вгору віа Націонале<sup>3</sup>, жодного разу не озирваюся. За мною стежать. Нічого не вдієш — я дружина таємного агента Фалька, щоб узяти його, вони йдуть моїми слідами. Мене пильнують ще й поліціантки в цивільному, і якби я спробувала зайти до вбиральні, щоб потім звільнитися від переслідування, то вони попрямували б за мною навіть у цей тихий закуток.

Виходжу на п'яцца дель Еседра<sup>4</sup> й ховаюся від дощу під портиками. У мене нема дощовика, моя барвіста світла сукня без рукавів зовсім промочила й справляє неприємне враження. Коли я виходила з дому, дощу не було, а на захмарене небо не звернула уваги — думала лише про Фалька. Скільки ж часу я його не бачила? Не відчувала його рук на своїй спині, не чула його до неможливого комічної італійської: «Синьйоро Орнелло, ми тепер повинні мати трохи кохання. Ви теж хочете трохи кохання, правда ж, синьйоро Орнелло?»

Я сама під цим портиком, куди раз по раз стрімко вривається вітер, а водночас із ним — потоки дощу. На згадку про ті Фалькові слова мені хочеться плакати, я усвідомлюю непевність і безнадійність свого станови-

---

<sup>3</sup> Одна з головних вулиць в історичному центрі Рима. (Тут і далі прим. пер., якщо не вказано інаше.)

<sup>4</sup> Іт. *Piazza dell'Esedra* — давніша (до 1953-го, а фактично до 1960 р.) назва площі Республіки (іт. *Piazza della Repubblica*). Назва походить від архітектурного терміна «екседра» (іт. *esedra*).

ща, тож ладна сісти навіть у ці брудні калюжі, розревітися — і нічого більше не робити.

Відтак збираюся на силі. Я повинна врятувати Фалька навіть ціною власного життя. Виходжу з-під портиків і біжу в напрямку вокзалу. Невдовзі опиняюся під його гостинною покрівлею, зовсім мокра, і, хоча тепер червень, ледь не тремчу від холоду. Обираю затишний закуток, щоб хоч трохи обсохнути. Сьогодні тут теж мало людей, хоч зазвичай їх повно, і не скидається на те, що хтось мене переслідує або за мною стежить, та все ж має бути щонайменше четверо тих, хто не спускає з мене очей.

Здавалося б, не треба робити нічого важкого. Я просто маю зайти до кав'ярні, — тієї, що позад мене, — сісти й що-небудь замовити. Сумочку покладу на коліна, скатертину столика накриє мої ноги. Коли питиму каву, то, тримаючи лівою рукою філіжанку, правою витягну пакет із грішми, уже приготований, схований під спідницею і прикріплений до ноги широкою липкою стрічкою, а настільник приховає цей швидкий маневр.

Я мушу це зробити, адже йдеться про Фалькове життя. Навіть якщо за мною стежать, треба спробувати. Мені страшно, дуже страшно, бо якщо схиблю, то Фалькові кінець. Глибоко вдихнувши повітря, ще мокра від дощу, рушаю з місця й заходжу в бар.

Біля стійки близько десяти осіб, але всі столики вільні, я вибираю той, що в кутку, найнепримітніший. Трохи згодом підходить хлопчина в білій куртці, щоб узяти замовлення. «Віскі», — кажу я. Шпигунам не можна пити, знаю, але я не справжня шпигунка, а лише бідна безпорадна жінка, яка потребує чогось, що підтримало б її в таку хвилину, як ця.

Чекаючи на віскі, починаю закривати скатертиною столика ноги, що їх моя мініспідниця зробила дуже відкритими, і вже тримаю праву руку під спідницею, намацуючи пакет, прикріплений до ноги липкою стрічкою. Усі банкноти там по тисячі швейцарських франків в еквіваленті два мільйони італійських лір.

Озираюся, перш ніж відірвати липку стрічку від пакета. Нічого підозрілого. Четверо чи п'ятеро чоловіків біля стійки, кілька перехожих за вікном. Власне кажучи, не бачу нічого особливого, але за мною ходять назирці і стежать, навіть якщо я не маю на підтвердження цього жодного доказу. Не може бути, що вони загубили мої сліди, що мені вдалося їх позбутись.

Різким рухом відриваю липку стрічку від ноги над підв'язкою і приліплюю пакет із грішми під поверхню столу, коли жінка, що з'явилася зненацька, сідає за мій стіл.

— Поліція, синьйоро Фальк, зберігайте спокій, не випадає робити сцени, — пошепки звертається до мене ця жінка, молода, але на вигляд рішуча, і тримає мене за праву руку, у долоні якої я маю гроші для Фалька, приліплені клейкою стрічкою до пальців. Гроші, що їх Фальк не одержить уже ніколи.

Підводжу голову й бачу двох молодиків зі спеціальної політичної поліції, це вони дістали завдання наглядати за мною. Молодики не сідають за мій столик, але стежать за кожним моїм рухом.

— Ваше замовлення, синьйорино, — каже юнак у білій куртці, ставлячи переді мною тацю із чаркою віскі, льодом і чеком.

Коли хлопець іде, поліціантка питає мене тихо:

— Що ви ховаєте під столом?

Мене спіймали, мов якусь дурепу. Фальк не раз казав, що йому смішно думати, що я можу бути шпигункою. Мені ж натомість хочеться плакати. Але я не зроблю такої приємності цим поліцаям. Не кажучи й слова, витягаю з-під скатертини руку з пакетом грошей, вони загорнуті в аркуш білого паперу. Відриваю липку стрічку й кидаю її на підлогу, пакет із франками кладу на столі перед поліціанткою.

Вона трохи розгортає папір, а побачивши швейцарські франки, передає пакет одному з двох молодиків, що стоять біля мене. Один із них, узявши гроші, каже мені:

— Ходімо, синьйоро.

Нема рятунку, усе скінчено, і для Фалька теж. Підводжуся, і вони утрюх оточують мене. Один із чоловіків тримає мене за руки, а жінка йде попереду — бояться, щоб я не втекла. Вони не знають, що вже по всьому. Мені цілком байдуже, що буде зі мною, але заради Фалька я помру. Ох Фальку, Фальку!

Тимчасом як поліціанти виводять мене з вокзалу Терміні й садять у машину, я думаю про день, коли вперше побачила Фалька, це було майже шість років тому. Зала великого готелю — найкращого в Берліні — «Берлін-Гілтон» була переповнена діловими людьми, одягненими в чорні або сині костюми; майже всі були вже трохи в літах. Кожен на лацкані піджака мав причеплену картонну картку з прапором своєї країни. На той час увесь готель був зайнятий делегатами великої європейської промислової конференції. Наближалась обідня пора, делегати задурювали голод, попиваючи аперитиви або покурюючи сигари.

Я, страшенно втомлена, стояла в кутку величезної зали й неспокійно чекала на обід, коли високий



білявий юнак несподівано кинувся до мене, продираючись крізь натовп і розштовхуючи людей ліктями, і врешті зупинився, задиханий, переді мною. На піджаку в нього була прикріплена картонна картка з триколірним прапорцем, і я була дуже здивована, коли почула, що він звернувся до мене англійською мовою:

— Вибачте, синьйорино Даллас, ми не знайомі, я Фальк з Ірландської промислової конфедерації...

Тоді я зрозуміла, на чому помилилась: ірландський та італійський прапори мають однакові кольори — зелений, білий і червоний.

— Я подумала, що ви італієць, — сказала йому.

— О, зі мною це часто трапляється, відколи я тут, — мовив він і щиро, наче дитина, засміявся.

Я помітила, що його біляве волосся мало легкий червонястий відтінок. Мені здалося дивним, що такого молодого чоловіка делегували від промислової конфедерації.

— Прапори наших країн однакові, зелено-біло-червоні, і багато хто думає, що я італієць. Мені дуже подобаються італійці. — Він дивився на мене так, немов хотів сказати, що насамперед йому подобаються італійки. — І я хочу, щойно зможу, провести довгу відпустку в Італії.

Я злегка всміхнулася, не допускаючи надмірної фамільярності: моя робота зобов'язувала мене бути дуже поважною. Усі делегати конференції кидали мені компліменти, проте моя поведінка мала бути бездоганною.

— Мені сказали, що ви найкраща перекладачка Європи, — сказав він після короткої тиші.

— Мабуть, це перебільшення, — відповіла я.

— Ні, не думаю. Ви вільно й швидко перекладаєте із шести мов.

— З п'яти, — виправила я.

— З п'яти мов — це теж дуже багато, — зазначив він і далі невідривно дивився на мене, його очі мали палахкотливий відтінок. — Особливо якщо брати до уваги, що я розмовляю лише англійською, та ще дублінською говіркою.

Я не знала, що йому потрібно, і не могла дозволити, аби хтось побачив, що надто довго розмовляю з гарним юнаком: я виконувала службові обов'язки поки не закінчиться конференція і не настане час повернутися в Італію.

— Вибачте, але мені треба зателефонувати, — перепросила я і хотіла піти, але чоловік, якого через кілька днів називатиму просто Фальком, притримав мене за руку.

— О ні, прошу вас, тільки ви можете мене врятувати! — промовив він ледь не стривожено. Потім звільнив мою руку. — Вибачте, — сказав, — але я прошу вас послухати мене ще хвилину.

Я нічого не відповіла, але й не пішла.

— Мені сказали, що ви знаєте сучасну грецьку.

— Так, — відповіла я. Це була одна з п'яти мов, які я знала.

— Учора читав доповідь грецький делегат конференції, проте я пізно прокинувся і тому не зміг прибути вчасно й послухати його, — усміхнувся він, наче хлопець, що розповідає, як прогуляв школу. — Мені потрібно, щоб ви переклали цю доповідь із грецької на англійську. Ви найкраща перекладачка конференції. Тут є ще чотири, усі надзвичайно добрі, але не такі, як ви.

Його спосіб залицятися був стрімким, наполегливим. Я спробувала остудити його:

— А ви вже зверталися до котроїсь із моїх колег?

— Ні, я почуваюся впевненим лише з вами.

Мені подобалось те, що він казав, але в мене не мало бути вразливих місць.

— Я не думаю, що зможу перекласти. На це треба мати дозвіл від керівництва конференції. Перекладачам заборонено виконувати приватну роботу.

— Але ж якраз дирекція конференції порадила мені звернутися до вас і дала свій дозвіл! — сказав він, тріумфуючи.

Я була змучена, бо працювала практично по дванадцять годин, перекладаючи на різні мови нескінченні виступи всіх делегатів.

— Мені шкода, пане Фальку, але я дуже втомлена. Можу порадити вам синьйорину Гарт, вона знає грецьку, може, ліпше за мене.

Але він наполягав, наполягав, наполягав, і ми залишилися самі у величезній залі, бо всі ринули до їдальні. Офіціанти кружляли серед вільних столів, збираючи сотні порожніх склянок і попільнички, переповнені недокурками.

— Гарзд, пане Фальку, дайте мені текст виступу, у неділю я працюватиму цілий день для вас, — погодилась я.

— У неділю? — він мав переляканий вигляд. — Він потрібен мені завтра на сьому ранку, я повинен відіслати текст о восьмій годині літаком, щоб він прибув до Дубліна о десятій, бо як ні, то втрачу посаду в конфедерації!

Я сказала йому, що це неможливо, інакше мала б не спати цілу ніч, і повторила, що втомлена, але він наполягав. Наполягав так, що це не драгувало, а навіть розважало. І зрештою я погодилась.

— О, дякую, дякую! — мовив він із запалом. — Знаю, що поведжуся як звірюка, примушуючи вас цілу ніч

працювати над перекладом, але я не забуду цього ніколи, повірте.

Здавалося б, банальний вияв подяки, однак це була правда — Фальк іще й сьогодні, шість років по тому, не забув того вечора в Берліні й нашої зустрічі.

Десь о пів на десяту, трохи перекусивши (я більше думала про Фалька, ніж про те, що було на тарілці), я поклала на стіл портативну друкарську машинку, витягла з валізи-бібліотеки словник і грецьку граматику, бо, хоч як добре знаєш мову, цього ніколи не досить і завжди можна помилитися.

Опівночі, маючи заспані очі, я не переклала й чверті тієї довгої й нудної доповіді. Хоча травень у Берліні майже завжди холодний, того року було доволі тепло, тож вікна були розчинені. Я підійшла на хвилину до одного з них, щоб подихати свіжим повітрям і трохи розслабитись, а коли повернулася до стола, задзвонив телефон.

— Алло, це Фальк, — почувся його голос. — Я так докоряю собі... Ви вже багато зробили?

Я була заспана й роздратована, але його голос пробудив мене й заспокоїв.

— Я щойно почала.

— Мені соромно так вас використовувати... Мабуть, вам хочеться спати?

— Трохи.

Справді, мені дуже подобався його голос.

— То, може, я добре зробив, що послав вам каву, таку, як готують у вашій країні, по-італійському...

Звісно, що добре зробив. Саме в ту мить я збагнула: він завжди вмів проявляти шляхетні, незбагненні почуття до мене. І відтоді демонстрував їх щоднини.

— Дякую, — відказала я, — її вже несуть.

Справді, у двері постукали і якраз під ту хвилину заходив офіціант із великою чашкою міцної кави.

О третій я майже завершила переклад, та все-таки потребувала ще понад годину часу, а потім мала переглянути всю роботу й виправити її. Кава не давала мені заснути. Потім я знову почула телефонний дзвінок.

— Ви ненавидите мене, правда? — спитав він у глибокій нічній тиші.

— Трохи, — відповіла я.

— Я теж ненавиджу себе за те, що приневолив вас до цієї муки..

— Виходить, ми згідні одне з одним.

Я помітила, що мій голос надто сердечний. Треба було триматися берега, інакше він міг подумати про мене погано. Тож продовжила дещо холоднувати:

— Та все-таки близько п'ятої я закінчу роботу й передам її вам.

— Я в сімдесят шостому номері, — відразу повідомив він.

Мені трохи не стало зле: це було поруч, адже я жила в сімдесят четвертому. Та коли о шостій ранку, закінчивши роботу, я погасила світло, бо світанок робив вікна сріблясто-білими, і вклалася в ліжко, то була виснажена, однак щаслива, знаючи, що за стіною його кімната, що він недалеко, що, може, прокинувся й думає про мене. Мені було двадцять три роки, а Фалькові — тридцять три. Я заснула, бачачи перед собою його очі.

А потім? Потім усе розгорталося стрімко. Ніхто не може уявити собі, наскільки Фальк швидкий. Щоб вибачитись і віддячити мені за переклад, над яким я працювала вночі, він запросив мене на обід у місто, до по-